

Pääministeri Orpon hallituksen kehysriihi 21.-22.4.2026

Nuorisopaketti

Toteutetaan alueellinen kokeilu kokonaiskoulupäivästä.

Parannetaan nuorten yrittäjyysvalmiuksia. Lisätään yrittäjyyskasvatusta ja edistetään talousosaamista perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksesta ja lukiokoulutuksessa päivittyvien yrittäjyyskasvatuksen linjausten pohjalta, jotka tulevat sisältämään myös talousosaamisen linjaukset.

Selvitetään kouluissaolojen syyt ja valmistellaan niiden pohjalta toimenpideohjelma kouluissaolojen kitkemiseksi.

Vahvistetaan oppilaan Move! -mittaustulosten tiedonsiirtoa opetuksesta kouluterveydenhuoltoon, millä mahdollistetaan peruskoulun laajojen terveystarkastusten yhteydessä henkilökohtaisen liikuntaneuvonnan ja -ohjauksen antaminen.

Nuorten työllisyys

Hallitus selvittää kevyempää yritysmallia 15–25-vuotiaille jatkokehittämällä Nuori yrittäjyys -mallia. Mallissa yrityksen voitot olisivat vapautettuja verosta tiettyyn rajaan asti, kirjanpito olisi automatisoitu esimerkiksi Verohallinnon järjestelmien kautta ja sitä täydentäisi yrittäjyys- ja taloustaitojen opetus yläkoulussa ja toisella asteella.

Hallitus toteuttaa selvityksen, jossa vertaillaan eri kuntoutusmuotojen vaikuttavuutta työelämään palaamisen edistämiseksi. Tavoitteena on vähentää nuorten sairaseläkkeitä ja löytää toimintamallit, joilla voidaan varmistaa, että tarjottu kuntoutus tuottaa aidosti tuloksia.

Työllisyyspalvelut

Tuomme työterveyshuollon osaamista työllisyyspalveluihin. Pitkäaikaistyöttömien terveydentilan ja työkyvyn arvioinnin vahvistamiseksi sekä työkyvyn palauttamiseksi käynnistetään alueellinen pilotti työterveyshuollon ja työllisyysalueiden yhteistyönä. Selvitetään hyvinvointialueiden kannustimia toteuttaa työkykyarviointeja.

Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotukivaltuutta nostetaan

Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuen valtuutta muutetaan siten, että vuodesta 2027 lukien korkotukea saa hyväksyä vuositasolla enintään 200 miljoonan euron lainapääomalle. Tällä varmistetaan käynnistyneen kasvun mahdollistamat investoinnit.

Biokaasu

Fossiilisista raaka-aineista irtautumista ja ravinnekierätystä edistetään panostamalla biokaasutuotannon vahvistamiseen. Puhtaan energian ja huoltovarmuuden ministerityöryhmässä käynnistetään selvitys biokaasutuotantoa edistävästä toimista kevään 2026 aikana huomioiden taloudelliset reunaehdot.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Laaditaan nopealla aikataululla selvitys yhdessä kaksikielisten (suomi/ruotsi) hyvinvointialueiden kanssa aiemmin Kärkullan järjestämisvastuulla olleiden ruotsinkielisten vammaispalveluiden järjestämisestä ja kehittämistarpeista.

Osana STM:n valmistelemaa naisten terveyden strategiaa selvitetään gynekologisten sairauksien ja oireyhtymien, kuten endometriooosi, adenomyoosi, PCOS ja vulvodyniahoito sekä hyperemesis gravidarumin, hoitopolkujen yhtenäistämistä.

Digitalisaatio sosiaali- ja terveyspalveluissa

Sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatiota edistetään hyödyntämällä malleja, joilla datan avulla tarjotaan ennaltaehkäiseviä palveluita niille väestöryhmille ja niihin tilanteisiin, joissa niillä on saavutettavissa suurin terveys- ja taloushyöty.

65 vuotta täyttäneiden valinnanvapauskokeilu

65 vuotta täyttäneiden valinnanvapauskokeilua laajennetaan ja jatketaan vuodella hallitusohjelman Kela-korvauksiin varatun rahoituksen raamissa. Kokeilun tutkimusluettelo laajennetaan (mm. röntgen) ja vuosittaisten lääkärikäyntien määrää lisätään hoidon jatkuvuuden parantamiseksi. Kokeilu laajennetaan fysioterapiakäynteihin iäkkäiden ihmisten arjen toimintakyvyn tukemiseksi.

Hyvinvointialueiden järjestöavustukset

Hallitus kohdistaa hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille vuositasolla 25 miljoonan euron määräaikaisen valtionavustuksen vuosille 2027–2030 alueellisen sote-järjestötoiminnan sekä järjestöjen tekemän terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyön kehittämiseksi. Alueet ja Helsingin kaupunki saavat itse määrittellä valtionavustuslain puitteissa kehittämistyön painopistealueet alueellisen järjestörakenteen, erityistuntemuksen sekä tarpeen perusteella. Valtionavustuksen myöntämisessä huomioidaan kielelliset oikeudet. Hankehakua priorisoidaan niin, että sosiaali- ja terveysministeriö myöntää valtionavustukset viimeistään alkuvuodesta 2027.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittäminen

Hallitus kohdistaa 40 miljoonan euron määräaikaisen valtionavustuksen hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille vuodelle 2027. Valtionavustusta on tarkoitus käyttää mm. omaishoidon kehittämiseen, hoidon

jatkuvuuden sekä omalääkärimallien kokeilu- ja kehittämishankkeisiin, pitkäaikaisasunnottomuuden torjumista edistäviin kokeilu- ja kehittämishankkeisiin, lasten ja nuorten palvelujärjestelmän kehittämisen hankkeisiin sekä arviointimenettelyssä olevien alueiden kehityshankkeisiin. Valtionavustuksen myöntämisessä huomioidaan alueelliset erityispiirteet, kielelliset oikeudet sekä arviointimenettelyn tavoitteet. Hankehakua priorisoidaan niin, että sosiaali- ja terveysministeriö myöntää valtionavustukset viimeistään alkuvuodesta 2027. Valtionavustuksen tarkemmista reunaehdoista sovitaan kestävän hyvinvointiyhteiskunnan ministerityöryhmässä.

Hevostalouden edistäminen

Hevossektorin toiminnan jatkuvuus turvataan raviurheilun lisenssijärjestelmän siirtymävaiheessa vuosina 2027–2029. Uutta rahapelijärjestelmää koskevan lainsäädännön voimaantulo siirtyi heinäkuulle 2027. Arvioidaan mahdollinen määräraahatarve ja tehdään tarvittavat päätökset budjettiriihessä 2027.

Erityistalousalueet

Syvä rakennemuutos itärajan maakunnissa ja alueiden kehityksen eriytyminen vaativat uusia keinoja parantaa alueiden kilpailukykyä ja kasvun mahdollisuuksia. Erityistalousalueet ovat monissa EU-maissa vakiintunut ja vaikuttavaksi osoittautunut toimintamalli, jossa tavoitteena on houkutella ennen kaikkea kansainvälisiä investointeja ja tukea elinkeinorakenteen uudistumista, kasvua ja työllisyyttä alueilla, joissa siihen on erityinen tarve ja perusteet. Myös OECD ja EU:n komissio ovat omissa raporteissaan suositelleet Suomelle erityistalousalueiden perustamista juuri EU:n itärajan alueille. Erityisedustaja Harri Broman on esittänyt erityistalousaluekokeilun kohdistamista Imatran seudulle (sis. Imatra, Rautjärvi, Ruokolahti, Parikkala) ja Kajaanin datakeskusekosysteemin ympärille.

Osana hallitusohjelman mukaista Itäisen Suomen ohjelman toimeenpanoa hallitus ryhtyy valmistelemaan määräaikaisen kokeilulainsäädäntöhankkeen käynnistämistä koskien erityistalousalueita. Lopullinen päätös mahdollisista kokeilualueista ja alueilla käytettävistä tukitoimista sekä kannustimista tehdään osana käynnistettävää säädösvalmisteluhanketta.

Itäisen Suomen ja Pohjoisen Suomen ohjelmien alueille perustetaan valtion, paikallisten toimijoiden sekä Finngridin yhteiset työryhmät, joiden tehtävänä on tuoda keskeiset julkisen ja yksityisen sektorin toimijat yhteen ylläpitämään yhteistä tilannekuvaa sähkön tulevasta kysynnästä ja tuotannosta alueilla.

Maakuntalennot

Nimetään selvitysryhmä valmistelemaan mallia maakuntien lentoyhteyksistä. Varmistetaan, että sovittujen selvitysten lopputuloksena saadaan malli, jolla pitkällä aikavälillä järjestetään maakuntien lentoyhteydet.

Harmaa talous

Hallitus torjuu harmaata taloutta ja työvoiman hyväksikäyttöä laajentamalla veronumerolainsäädäntöä kiinteistöpalvelualalle.

Valtionosuusjärjestelmä

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien indeksijarrun tasoa korotetaan 2,8 prosenttiyksikköön vuodelle 2027, mikä vähentää valtionosuuksia 60 miljoonaa euroa. Vähennys kunnan valtionosuuteen toteutetaan siten, että vähennys on asukasta kohden yhtä suuri euromääräisesti.

Vuonna 2026 kunnalle maksettavasta peruspalvelujen valtionosuudesta on vähennetty 2,09 prosenttia, jolla toteutetaan 75 miljoonan euron säästö kuntien valtionosuuksiin. Vähennystä ei ole tehty niiden kuntien valtionosuuteen, joiden valtionosuus on negatiivinen. Vähennyksestä on säädetty kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain määräaikaaisesti voimassa olevassa 32 a §:ssä. Jatketaan pysyväksi päätetyn 75 miljoonan euron vähennyksen kohdentamista vuodesta 2027 lukien kehysriihessä 2025 linjatulla tavalla siten, että vähennys on yhtä suuri prosentuaalinen osuus kunkin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, eikä vähennystä kohdenneta niiden kuntien valtionosuuteen, joiden valtionosuus on negatiivinen.

Siirrytään vuoden 2029 alusta järjestelmään, jossa Kela laskuttaa kunnilta perustoimeentulotuen kuntaosuudet reaaliaikaisesti (2 kuukauden viive), nykyisen kahden vuoden viiveen sijaan

Liikenneinvestoinnit

Hallitus on sopinut seuraavien hankkeiden rahoituksesta:

- Loviisan meriväylän syventäminen
- KT 51 Kelan risteys
- VT 9 liittymäjärjestelyn Suonenjoen keskustan kohdalla
- Vaasan satamaväylän syventäminen
- Vaasan satamaradan sähköistys
- VT 8 Ytterjeppon eritasoristeys
- VT 8 leventäminen välillä Bäckliden-Brännbacken
- Satamatien liittymä ja Tähtelän liittymän lisärahoitus, Inkoo
- Vuohimäen eritasoliittymä, Kirkkonummi
- Karjalan rata (Luumäki-Joutseno-kaksoisraiteen jatko (Lappeenranta-Lauritsala) sekä Imatra-Joensuu välille Poiksillan kohtaamisraide)
- Karjalan radan pohjoinen jatke, Joensuu-Nurmes (toimivuuden parantamisen ja välityskyvyn toimenpiteitä, sisältäen Joensuu-Uimaharju sähköistysuunnittelua), Vuokatti-Kontiomäki radan sähköistys
- VT 2 Porin kohta
- Lepplax eritasoliittymä
- Tolosenmäen risteys
- VT 9 Ylämylly (valtuus)
- MT 749 parantaminen välillä MT 7494 (Furuholmsvägen) - Risöhallvägen, Luoto
- VT 23 parantaminen välillä Rantala-Lajunlahti, Heinävesi
- MT 506 parantaminen Karjalankadun liittymässä, Juuka

Kulttuuri

Svenska Teatern Helsingissä lisätään kansallinäyttämöiden joukkoon 1.1.2029 alkaen.

Haittaverojen kiristykset

Budjettiriihessä sovittu haittaverojen 50 milj. euron kokonaisuus kohdennetaan 30 milj. euron osalta perinteisten tupakkatuotteiden tupakkaveroon ja 20 milj. euron osalta alkoholiin. Alkoholiveron kiristys kohdennetaan tasaisesti yli 5,5 alkoholilavuusasteen tuotteisiin, ei kuitenkaan olueen eikä enintään 10 tilavuusasteen etyylialkoholiryhmän juomiin (kuten long-drink-juomiin). Täsmälliset verotasot määritellään jatkovalmistelussa.

Tuottavuusohjelma

Vuoden 2025 budjettiriihessä virastoseelvitykselle asetettu 25 milj. euron säästötavoite kohdennetaan hallinnonaloille vastaavin osuuksin kuin aiemmin päätetyt lisätoimintamenosäästöt. Lisäksi hallitus kasvattaa vuodesta 2027 alkaen valtionhallinnon toimintamenosäästöä yhteensä 60 milj. eurolla sisältäen hallinnonaloittain painotetun tuottavuusvähennyksen, joka kasvaa vuosittain. Koko valtion tasolla tuottavuusvähennyksen perusteena on budjettitalouden työvoimakustannusten nettosumma. Vähennys koskee myös muita valtion talousarviosta rahoituksensa saavia toimijoita kuten Kelaa, Metsähallitusta, Metsäkeskuksia ja Työterveyslaitosta. Toimintamenosäästöjen kokonaisuudesta tuottavuusvähennykset on kohdennettu vuodesta 2027 alkaen virastoille ja laitoksille. Tämän lisäksi pääluokittain kohdennetut pysyvät toimintamenosäästöt (73 milj. euroa)

kohdennetaan virastoille ja laitoksille ministeriöiden tarkemman valmistelun pohjalta vuoden 2027 talousarvioesityksessä. Alenevaan toimintamenojen tasoon varaudutaan ensisijaisesti tehtäviä priorisoimalla ja vähemmän tärkeitä tehtävistä luopumalla sekä mm. digitalisaation hyödyntämisen mahdollisuuksia hyödyntäen tuottavuutta parantamalla. Ministeriöt varmistavat, että tehtävät säästöt eivät kohdistu kansalaisille tärkeisiin puolustus, turvallisuus- ja oikeudenhoidon sektoreiden palvelutehtävien henkilöstöön, vaan näillä sektoreilla hallinto- ja tukipalveluiden sekä muiden menojen resursointiin.

Lahjoitusvähennys

Lahjoitusvähennyksestä annetaan lakiesitys budjettilakina syksyllä 2026 siten, että laki on voimassa vuoden 2027 alusta. Laajennus tiedettä tai taidetta edistävään tarkoitukseen julkista rahoitusta saavalle yliopistolle, korkeakoululle tai näiden yhteydessä olevalle yliopistorahastolle tiedettä, taidetta, suomalaisen kulttuuriperinnön säilyttämistä, nuorisotyötä tai -toimintaa, liikuntaa, urheilua tai lasten asemaa tukevaan tai edistävään tarkoitukseen toteutetaan aiemmin sovitulla tavalla. Tämän lisäksi lahjoitusvähennys laajennetaan sosiaali- ja terveysalan järjestöihin.

Yritysjärjestelyt

Yritysjärjestelyjä koskevia säännöksiä joustavoitetaan ja ajantasaistetaan valmistuneen arviomuiston pohjalta. Uudistusten tavoitteena on edistää yritysten investointeja ja parantaa tuottavuutta. Muutokset tulevat voimaan vuoden 2027 alusta.

Droonisuorituskykyjen kehittäminen

Miehittämättömien lentävien järjestelmien (drootit) kehittäminen, hankinta ja käyttö koordinoidaan Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen ja Poliisin välisenä moniviranomaisyhteistyönä. Tehokkaan resurssikäytön turvaamiseksi koordinaatiota tehdään myös torjuntasuorituskykyjen kehittämisen osalta.

Pumppuvoimalat maankäytön ja rakentamisen laissa

Edistetään pumppuvoimalaitosten rakentamista sähkön toimitusvarmuuden vahvistamiseksi. Varmistetaan sääntelyn ennustettavuus, sujuvat ja selkeät lupaprosessit, sekä riittävät lupa- ja valvontaviranomaisten resurssit. Otetaan käyttöön pysyvä etusijamenettely toimitus- ja huoltovarmuuden kannalta tärkeille energiahankkeille. Vahvistetaan Suomen energiaverkoston toimivuutta siirryttäessä puhtaan energian käyttöön lisäämällä kansallisen säätövoiman käyttöönottoa tukevat velvoitteet alueidenkäyttölain mukaisiin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin valtioneuvoston päätöksellä 2026.

Itä-Suomen erityistilanteen huomioiminen

Hallitus selvittää toimenpiteitä talousalueen merituulivoiman kiinteistöverotuottojen osittaiseksi hyödyntämiseksi sellaisilla alueilla, joilla tuulivoimaa ei voida tällä hetkellä rakentaa maanpuolustuksellisista syistä. Jatkovalmistelussa selvitetään myös kuntien verotuottomenetykset puolustusvoimien vaatimusten vuoksi.

Ukrainan tuki

Suomi jatkaa Ukrainan sotilaallista tukemista. Loppuvaalikaudelle osoitetaan yhteensä 300 miljoonan euron tuki. Tavoitteena on käynnistää teollinen yhteistyö, joka tukee sekä Ukrainan puolustusta, että Suomen puolustusteollisuutta. Lisäksi tavoitteena on osallistua monikansallisiin aloitteisiin, joilla rahoitetaan Ukrainan kriittisiä puolustusmateriaalihankintoja. Varauksen tarkemmasta käytöstä linjataan erikseen talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa.

Velkaantumista taittavien reformien valmistelu

Hallitus käynnistää hankkeen ja jatkaa valmistelua pidemmän aikavälin velkakestävyyttä vahvistavista reformeista. Sosiaali- ja terveystalouden rahoitusmallia ja palvelujärjestelmää arvioivan parlamentaarisen työryhmän keskeisenä tavoitteena on julkisen talouden kestävyuden turvaaminen. Hallituksen käynnistämää liikenteen verotuksen ja rahoituksen kokonaisuudistusta jatketaan.

Julkisen sektorin digitalisointia ja tekoälyn hyödyntämisen edistämistä jatketaan. Hallitus ohjaa aiemman päätöksen mukaisesti 10 miljoonaa euroa julkisen sektorin tekoälyhankkeiden toteuttamiseen. Lisäksi hallitus käynnistää hankkeen julkisen sektorin tekoälyn hyödyntämisen edistämiseksi, jonka tavoitteena on Viron esimerkin mukaisesti merkittävät kustannussäästöt pitkällä aikavälillä.

Hallitus käynnistää selvityksiä tukemaan pidemmän aikavälin säästöjen aikaansaamiseksi. Hallitus tilaa tutkimuslaitoksilta ja kansainvälisiltä järjestöiltä tutkimuksia ja selvityksiä menojen kasvun hillitsemiseksi.

Energiaturpeen huoltovarmuus

TEM valmistelee tukimallin, jolla varmistetaan riittävä energian saatavuus ja toimitusvarmuus myös talvella. Tällä tuella mahdollistetaan mm. biokaasukäyttöisten kaasuturbiinien rakentaminen ja bioenergiaa käyttävien CHP laitosten käytön jatkuminen pidempään.

Hallitus päättää jatkaa turpeen varmuusvarastointia vuoteen 2030. Varmistetaan kotimaisen ja huoltovarmen energian saatavuus eri tilanteissa ja HVK:lle riittävä rahoitus asian varmistamiseksi.

Varautuminen

Hallitus varautuu kansalaisille ja yrityksille tarkasti kohdentuviin vaikuttaviin toimiin julkisen talouden liikkumavaran puitteissa tilanteen helpottamiseksi, mikäli polttoaineiden kuluttajahinnat nousevat poikkeuksellisen korkealle ja pysyvästi.

Hallitus selvittää ruokasektorin huoltovarmuutta varmistavien toimien (valkuaisraaka-aineet ja siemenet, kasvinsuojeluaineiden toimitusvarmuus, talousveden ja elintarvikkeiden kriittisten kyvykkyyksien turvaaminen sekä kalatalouden huoltovarmuutta tukevat toimet) toteuttamistavat ja arvioi toimien tarvetta lisätalousarvio- ja talousarvioprosesseissa.

Mineraalialan toimet

Ympäristönsuojelulakia muutetaan siten, että 59 §:n tarkoittama jätteen käsittelytoiminnan vakuus lasketaan ja esitetään arvonlisäverottomin hinnoin. Lisäksi toteutetaan tarpeelliset säädösmuutokset, jotka mahdollistavat valtioneuvostolle luvituspäätöksen tekemisen kokonaisharkinnan perusteella. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö laatii talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle tilannekatsauksen kaivos- ja mineraalialan tilanteesta sekä esitykset konkreettisista toimenpiteistä toimialan tilanteen vahvistamiseksi.

Yleisurheilun EM-kisat

Hallitusohjelman mukaan Suomi kasvattaa rooliaan kansainvälisenä liikunta- ja urheilutapahtumien järjestäjänä. Aiemmillä päätöksillään hallitus on sitoutunut edistämään tätä ja yleisurheilun vuoden 2030 EM-kisojen hakemista ja järjestämistä. Hallitus tukee yleisurheilun EM-kisoja ja myöntää vuodelle 2027 2 M€.